

Kalklinbanan Forsby-Köping

Stora Sundby 14:1, Västermo socken, Eskilstuna kommun, Södermanlands län

Antikvarisk medverkan

Renoveringsarbeten vid personal- och verkstadsbyggnad

2018-11-14

Kalklinbanan Forsby-Köping

Stora Sundby 14:1, Västermo socken, Eskilstuna kommun, Södermanlands län

Antikvarisk medverkan

Renoveringsarbeten vid personal- och verkstadsbyggnad

Rapport 20XX:X

© 2018 Sörmlands museum

Beställningar kan göras hos:
Sörmlands museum
Box 314, 611 26 Nyköping

arkiv.bibliotek@dll.se

www.sormlandsmuseum.se

Författare: David Hansson, bebyggelseantikvarie

Omslagsbild: Den nytillverkade dörren till omklädningsrummet. SLM D2018-0727

Foto, där ej annat anges: David Hansson

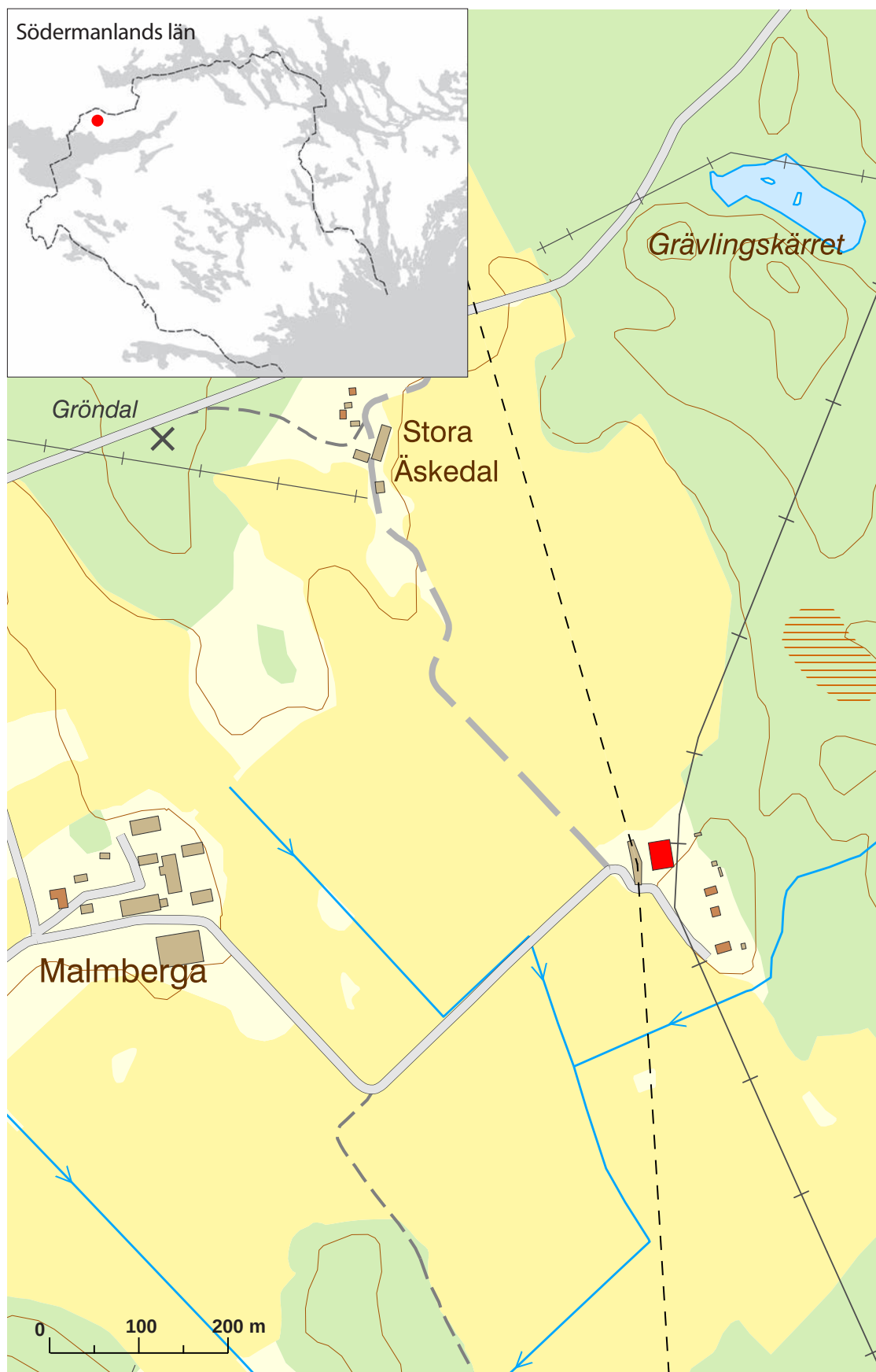
Diarienummer: KN-SLM16-0091

Allmänt kartmaterial: ©Lantmäteriet. Enligt FUK-avtal D-nr: I2018/00115

Nyköping 2018

Innehåll

Inledning	7
Bakgrund	7
Historik och beskrivning	8
Kalklinbanan Forsby-Köping	8
Byggnadsbeskrivning	9
Byggnadskronologi	9
Kulturhistoriskt värde	10
Beskrivning av byggnaden före åtgärd	10
Beskrivning av åtgärder	10
Fönster och dörrar	10
Portar	14
Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder	20
Sammantagen bedömning	20
Avvikelser från länsstyrelsens beslut	20
Mindre avvikelser	20
Projektrelaterad information	21
Använda material vid exteriör renovering:	21
Projektrelaterad information	21
Bilagor	22

Karta över servicestationen vid Malmberga där personal- och verkstadsbyggnaden är markerad i rött. Den tidigare kalklinbanans sträckning är på kartan markerad som en streckad linje. Idag är linbanan och bockarna borttagna i sin helhet.

Inledning

Under perioden oktober 2017 till och med september 2018 har utvändiga arbeten utförts vid personal- och verkstadsbyggnaden vid Malmberga drift- och servicestation intill den tidigare kalklinbanan mellan Forsby och Köping. Arbetet har omfattat reparation och underhåll av garageportar och dörrar på östra, västra och norra sidan samt renovering av fönster till omklädningsrum och verkstad på den norra sidan.

Bakgrund

Länsstyrelsen i Södermanlands län beslutade 2017-09-05 att lämna bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer, med stöd av 2 § Förordning (SFS 2010:1121). Detta i enlighet med inkomna handlingar och kompletteringar. Som underlag till beslutet ligger ett PM utfört av Sörmlands museum 2016-07-04 vilket beskriver aktuella skador och ger förslag till åtgärder.

I enlighet med länsstyrelsens beslut skulle arbetet följas av antikvarisk medverkan och dokumentation. Uppstartsmöte ägde rum 2017-10-11. Närvarande vid tillfället var undertecknad samt Anders Axelsson från Axelssons Träprodukter AB och Klaus-Jürgen Schmidt från Föreningen Kalklinbanans vänner.

Äldre foto av kalklinbanan då den passerar vägen vid Råby inte långt från servicestationen i Malmberga. Flera liknande skydd fanns tidigare längs hela banans sträckning, men är idag rivna. I skrivande stund finns dock fortfarande ett kvar på vägen mellan Julita och Äs. Bilden kommer från Kalklinbanans arkiv.

Historik och beskrivning

Kalklinbanan Forsby-Köping

Kalklinbanan Forsby-Köping byggdes under åren 1939-1941 för transporter av kalksten från kalkbrottet i Forsby till Skånska Cement AB:s cementfabrik i Köping. Linbanan, som byggdes av AB Nordströms linbanor, var med sina 42 km världens längsta då den togs i drift. Rekordet togs dock snart över av AB Nordströms nästa bygge; linbanan Kristineberg-Boliden med en längd av 96 km. Linbanan mellan Forsby och köping bestod av fyra sektioner och drevs med elmotorer placerade i tre drivstationer. Stationen vid Malmberga (station C) vid banans mitt drev två sektioner. Här uppfördes också verkstad, förråd, garage, omklädningsrum och kontor vilka placerades i en byggnad intill driftstationen.

Längs banan fanns 12 spännstationer där betongvikter såg till att linan var tillräckligt spänd. Linbanan bestod totalt av 235 bockar (stolpar) av betong och 750 korgar. Varje korg kunde lastas med 1200 kg kalksten och transporterades i en hastighet av 10 km/h. Lossning och lastning av kalkstenen var i stort sett helt automatiserad. Linbanan var i drift fram till 1997 då banans ägare Nordkalk inte längre ansåg det lönsamt att driva den vidare. Banan kördes dock regelbundet under några år efter nedläggningen för att inte förfalla. Därefter har den körts vid enstaka tillfällen, t ex i samband med en ”mobil” konstutställning 2008-2010. Långt gångna diskussioner fördes kring ett ev. bevarande eller ombyggnad för persontrafik, men på grund av svårigheter med servitut till fastigheterna och att kommunerna inte ville bidra med finansieringen blev man tvungen att överge planerna. 2013 påbörjades rivningen genom att linbanan kördes en sista gång för att samla ihop korgarna. Rivningen av bockarna kom dock

Personal- och verkstadsbyggnaden sett från nordväst. Innanför de tre närmaste fönstren ligger verkstaden med tillhörande ingång och port. Därefter syns längst till vänster fönster och ingång till personalutrymmen och omklädningsrum. Till höger är västra sidans portar till förrådet vilka inte når ner till marken. (SLM D2018-0713)

igång på allvar först under 2017 då merparten av bockarna revs. Idag är det bara bockarna i Hjälmaran som finns kvar, samt ett par skyddsnät över korsande vägar.

Byggnadsbeskrivning

Intill driftstationen ligger den aktuella byggnaden som rymmer en mängd funktioner under samma tak. Huset innehåller personalutrymmen för de anställda vid servicestationen vilka är belägna med ingång vid husets norra ände. Vid sidan om personalutrymmena vid det nordvästra hörnet finns en verkstad och söder om denna längs husets västra sida finns ett förråd och servicehall med en rad portar åt väster. I förrådet förvarades reservdelar till banans alla delar med traverser för förflyttning av de tunga kablarna. Portarna går inte hela vägen ner till marken, vilket förklaras av att de tunga kablarna på förvarades i samma nivå som de lastades på. Innanför de södra portarna går skenor på vilka kablarna kunde transporteras djupare in i förrådet. Vid förrådets norra port finns en balk med en hissanordning på insidan. På husets östra sida finns maskinhall och garage med fem stycken större garageportar varav en vetter åt norr. I det sydöstra hörnet finns ett kontor vars fönster och dörr nyligen renoverats, varför detta är undantaget från de planerade åtgärderna.

Huset är i en våning och har stomme och sockel av betong. Fasaden är putsad och vitkalkad åt öster och norr tillsammans med en mindre del av den södra fasaden. Större delen av den södra fasaden är tillsammans med gavelspetsarna klädd med rödfärgad stående träpanel med fasspont. Huset har ett flackt sadeltak täckt med trapetskorrugerad plåt. Fönstren består av kopplade bågar av trä i två lufter och dörrar och portar är av trä och täckta med fasspontad panel i ett par olika utföranden. Samtliga portar och fönster är idag målade i en blå kulör med undantag från fönstren på kontorsdelen i sydost, som vid den senaste renoveringen målats i grönt.

Byggnadskronologi

Byggnaden uppfördes i etapper och var fullt utbyggd någon gång på 1960-talet. Några uppföranderitningar har inte hittats, men enligt uppgift var förrådet i väster det första att uppföras i samband med eller strax efter driftsstarten 1941. Verkstaden i norr uppfördes 1950 tillsammans med en mindre personalrum. Personalrummet utökades 1957 åt nordost med dusch och omklädningsrum samt ytterligare ett garage. Någon gång dessförinnan byggdes garaget i öster. Garaget byggdes till med kontor åt söder, att döma utifrån äldre flygfotografier någon gång mellan 1960 och 1976. Den gamla ytterväggen med fönster finns fortfarande kvar och utgör numera mellanvägg vilken avdelar garage från kontor.

Taket byggdes om efter problem avvattnings och fukt som trängt in i byggnaden, enligt uppgift under tidigt 1990-tal. Tidigare bestod taket på den östra delen av ett pulpettak med svagare lutning täckt med plåt. Förrådets tak var täckt med eternit. Endast den yttre konstruktionen gjordes om, det äldre innertaket med den tidigare lutningen är fortfarande synlig från inifrån garage och personalutrymme. Den nya takkonstruktionen har gjort att det östra takfallet numera har en sammanhängande lutning. Taket är idag täckt med trapetskorrugerad plåt och gavelspetsarna har rödfärgad fasspontad panel.

Kulturhistoriskt värde

Huset ingår som del i serviceanläggningen vid Malmberga som stod för drift av banan samt underhåll av korgar, bockar och linor längs kalklinbanans sträckning. Hela den samlade miljön kring drift- och servicestationen bär på spår av den tidigare användningen och av servicearbetet med banan. Som en del i drift och servicearbetet av Kalklinbanan Forsby-Köping har byggnaden därför ett industrihistoriskt värde.

Personalutrymmena och kontoret har förändrats mycket lite sedan uppförandet och är därför viktiga för att visa på arbetsförhållanden för de anställda på linbanan. Som del i hela miljön vid Malmberga har byggnaden därför ett stort socialhistoriskt värde. Huset innehåller dessutom verkstad, garage och förråd för reservdelar för underhåll vilket är av teknikhistoriskt intresse. Byggnaden är relativt välbevarad exteriört, med ursprungliga fönster, portar och fasadutförande. Byggnadens välbevarade yttre gör att den passar väl in i miljön och är tydligt avläsbar till funktion och ålder.

Beskrivning av byggnaden före åtgärd

Fönster och portar var tidigare målade med någon form av akrylatbaserad färg. Färgen har hindrat fuktvandring vilket gör att inträngande vatten inte har kunnat avdunsta. De har dessutom varit hårt utsatta av väder och vind vilket i kombination med tidigare dålig avvattning har gjort att färgen hade flagat, kitt fallit bort och träet fått rötskador på flera ställen. Störst rötskador fanns på de östra portarnas nederkant och på dörrarna på den norra sidan vilket sannolikt beror på dess närhet till marken. Stora skador fanns dock även i båg- och karmunderstycken på flera fönster där vatten i avsaknad av underhåll trängt in under en längre tid. De västra portarna föreföll vid första anblick ha färre synliga skador men det konstaterades under arbetets gång att även här var stora delar av träet i mycket dåligt skick.

Kulör för fönster och portar åt norr och öster var sedan tidigare bestämd till den äldre gröna färgsättningen, som använts vid renoveringen av fönstren till kontoret i det sydöstra hörnet. Denna kulör hittades på flera ställen på den norra sidans fönster där färgen flagat och bedömdes vara ursprunglig. Någon vidare färganalys har därför inte har ansetts nödvändig.

Beskrivning av åtgärder

Fönster och dörrar

Arbetena påbörjades i slutet av oktober 2017 med renovering av fönstren som första åtgärd. Kittet skickades på analys där det fastställdes att ingen asbest fanns i befintligt kitt. Bågarna plockades ur sina karmar och togs till verkstad för renovering. Fönsteröppningarna täcktes under arbetets gång med skivor. Bågunderstycket byttes ut på tre av bågarna och vissa trälagningar gjordes även på ett par sidostycken. Även karmunderstycken byttes ut. Fem glastrutor byttes ut

Personal- och verkstadsbyggnaden till vänster och driftstationen till höger. Bilden är tagen före rivningen av bockarna varav en är synlig längst till höger i bild. (SLM D2018-0714)

Bild av verkstadens och omklädningsrummens fönster och dörrar före åtgärd. Dörren närmast i bild är inte ursprunglig utan är troligen ditsatt någon gång under 1970-80-talet. Fönster och dörrar är mycket slitna med flera rötskadade partier. (SLM D2018-0715)

Garageportarna på östra sidan före åtgärd. I bakgrunden syns driftstationen. (SLM D2018-0716)

Detalj av fönster till verkstaden. Träet i båge och karmunderstycke är rötskadat och kittet har delvis fallit bort. (SLM D2018-0717)

Detalj av en av garageportarna på östra sidan. Det finns inte mycket material kvar som håller gångjärnen på plats. Skadorna har uppkommit genom en kombination av eftersatt underhåll och bristfällig avvattning. (SLM D2018-0718)

Västra sidans portar till förrådsbyggnaden uppvisar också flera rötskador i panel och underliggande ramverk. (SLM D2018-0719)

mot nytt glas med 3 mm tjocklek. Bågarna skrapades ned till fast underlag varefter de målades i två eller tre strykningar beroende på om all färg skrapats bort. Även insidan målades före glasning. Blandningsförhållandena valdes enligt tillverkarens rekommendationer; 35 % färg, 50 % rå linolja, 15 % terpentin för grundfärg och därefter utspädd i två strykningar. Bågarna kittades med linoljekitt efter att allt löst sittande kitt tagits bort. De äldre fönsterblecken monterades tillbaka och fästes på nytt.

De två dörrarna till omklädningsrum respektive verkstad var i dåligt skick och byttes därför ut. Den vänstra dörren var sannolikt ursprunglig och användes därför som förlaga till två nya kopior. De nya dörrarna tillverkades på snickeriet av Axelssons Träprodukter AB. Tröskeln till den vänstra dörren byttes ut och en mindre bit av karmsidostycket lagades med nytt virke.

Portar

Arbetet med portarna inleddes under våren 2018. De första att åtgärdas var de västra portarna, vilka slutfördes under juni. Samtliga portar var återmonterade i mitten på oktober. En del målningsarbeten återstod då, vilket ska utföras av föreningen under nästa år då väderleken tillåter.

Östra och norra sidan

Inför arbetet med portarna lossades gångjärnens skruvar på plats då de inte gick att lyfta av i ett stycke. En del av muttrarna fick värmas för att de skulle lossna. Arbetena utfördes därefter på snickeriet. Portarna lagades med nytt virke av furu i sido- och bottenstycken på ramen. All ytterpanel byttes ut mot ny med liknande dimensioner som tidigare. En mindre del av insidans panel byttes ut. Mellanrummet i dörrarna isolerades med frigolit. Portarna har vid återmonteringen riktats och höjts upp en aning för att inte stöta i betongen i nederkant. Panelen portarna är tillverkad av gran. Allt nytt virke har målats med linoljefärg enligt fabrikörens anvisningar. De delar av panel och ramverk som inte byttes ut på portarnas insida har inte målats om. Gångjärn och skruvar är grundade med Isotrol.

Västra sidan

Portarna lyftes av sina gångjärn med hjälp av en lastmaskin och renoverades på snickeriet. Portarna lagades med nytt virke av furu i ramverken. Två av portarna var i så dåligt skick att de fick nytillverkas i sin helhet. All ytterpanel byttes ut. Alla gångjärn återanvändes. Skruvar och muttrar återanvändes i så lång utsträckning det var möjligt. Andra gick inte att återanvända och ersattes därför med nya av motsvarande storlek. Nedmontering och återmontering utfördes på samma sätt som med de östra portarna. Tillverkning och målning utfördes i huvudsak på snickeriet. Portarnas utsida målades med linoljefärg. Gångjärn och skruvar grundades med Isotrol.

En av portarna under renovering. Panelen har delvis plockats av och träet i ramverket är nästan helt bortruttet. Skruvarna lossades från gångjärnen vid demonteringen och återanvändes i så hög utsträcknings som möjligt. Foto: Anders Axelsson

Portarna på snickeriet under renovering. Innerpanelen har plockats bort och konstruktionen är synlig. Foto: Anders Axelsson

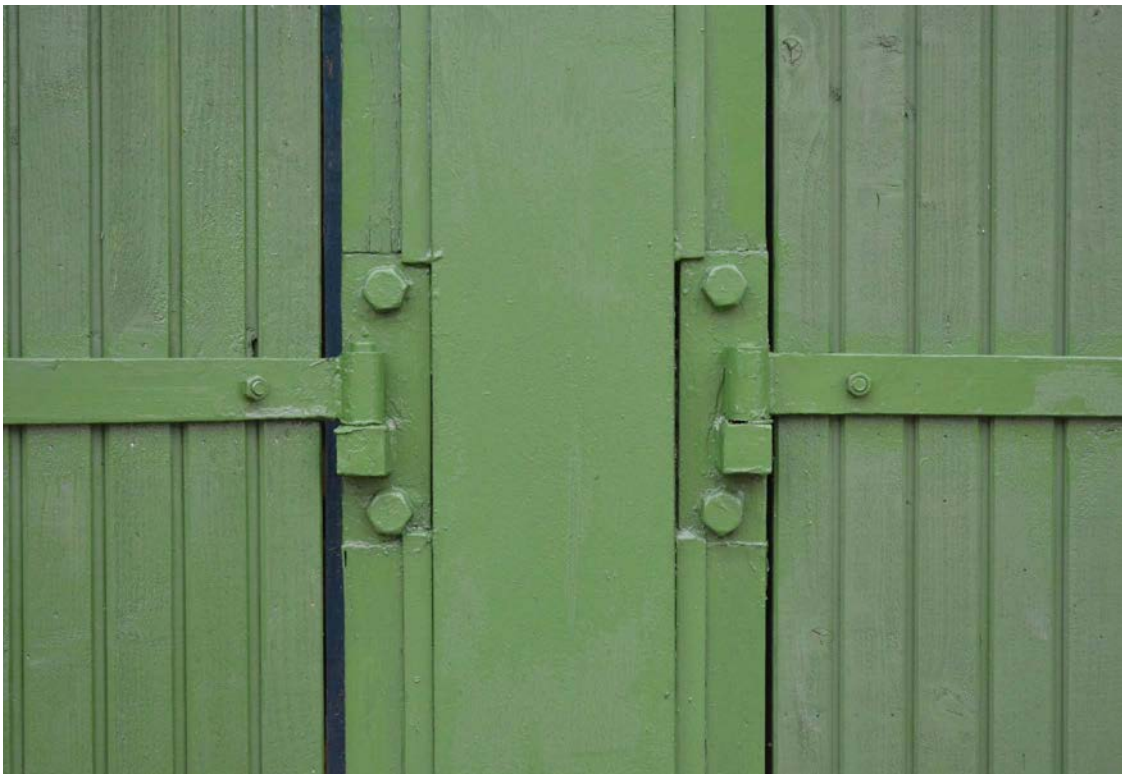
Västra sidans portar till förrådet efter åtgärd. All panel har bytts ut och portarna är målade i den nya färgsättningen. (SLM D2018-0720)

En av västra sidans portar efter åtgärd. Skadat virke i ramverk och panel har bytts ut och skiljer ut sig genom sin ljusa färg. De nya delarnas inpassning till de äldre delarna är omsorgsfullt utförd och utförandet är lika befintligt. (SLM D2018-0721)

Östra sidans garageportar efter renovering. En del målningsarbeten återstår vilket kommer utföras under följande år. De tidigare ventilationsluckorna täcks nu för av den yttre panelen. (SLM D2018-0722)

Detalj av östra sidans portar och med gångjärn efter åtgärd. Panelen är ny, men de äldre gångjärnen är renoverade och återmonterade på portarna. Skruvar och muttrar har återanvänts i så lång utsträckning som möjligt. (SLM D2018-0723)

Personalutrymmenas dörr och fönster vid den norra sidan efter åtgärd. Dörren är en nytillverkad kopia av den ursprungliga. (SLM D2018-0724)

Detalj av ett av norra sidans fönster efter åtgärd. Karmunderstycket är utbytt och en del av mittposten. Fönstren är omkittade och målade utvändigt såväl som på insidan innan glasning. (SLM D2018-0725)

Insidan på en av garageportarna på östra sidan efter åtgärd. De delar av panelen som inte har bytts ut har fortfarande kvar sin blå färg. Nertill syns en av ventilationsluckorna som återmonterats men som idag saknar funktion då öppningen i ytterpanelen ej tagits upp. (SLM D2018-0726)

Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder

Sammantagen bedömning

Renoveringsarbetena vid kalklinbanans drift- och servicestation har utförts med stor noggrannhet och hantverksskicklighet. Utgångspunkten för arbetena har varit att inte byta ut mer än nödvändigt. De delar som har bytts ut har i så lång utsträckning utförts lika befintligt i utförande och materialval. Resultatet är i många avseenden imponerande, där de utbytta delarna på ett mycket omsorgsfullt sätt har passats in med de sparade delarna. I de fall helt nya portar eller dörrar tillverkats, har dessa gjorts som så gott som identiska kopior på sina förlagor. De renoverade delarnas uppbyggnad och funktion har inte ändrats på något sätt, vilket gör att det ursprungliga utförandet fortfarande är fullt synligt. Detta har ett mycket stort pedagogiskt värde.

Den fortlöpande kontakten med snickaren under arbetets gång har varit mycket tillfredsställande där varje avvikelse eller tillvägagångssätt som haft inverkan på slutresultatet diskuterats före påbörjat ingrepp. Det har från snickarens sida funnits en följsamhet och förståelse för byggnadens förutsättningar och de kulturhistoriska värden som ligger till grund beslutet om bidrag. Detta har bidragit till en smidig process och ett mycket bra slutresultat.

Avvikelser från länsstyrelsens beslut

Renoveringen av fönster, dörrar och portar har utförts helt i enlighet med länsstyrelsens beslut utan några avvikelser.

Mindre avvikelser

Några mindre ändringar har gjorts mot det tidigare utförandet. Östra sidans portar hade tidigare ventilationsluckor i portarnas nederkant. Dessa utgjordes av hål i ytter- och innerpanel med en skjutlucka av plåt på portarnas insida. Skjutluckorna har satts tillbaka på de lagade dörrarna, men utan någon öppning i ytterpanelen. Öppningen var helt oskyddad vilket gjorde att vatten kunde bli stående i öppningen med risk för rötskador som följd. Någon ventilation anses inte vara nödvändig i nuläget, varför ett gemensamt beslut togs om att undvika håltagning i ytterpanelen. Om man skulle vilja är det dock ett enkelt ingrepp att såga upp nya öppningar. Det pedagogiska värdet är dock till viss del bevarat genom att skjutluckorna finns kvar på insidan.

De östra portarna hade tidigare ingen egentlig fyllning mellan ramverk och panel, bortsett från skivor av masonit i en utav portarna. För att få en något bättre värmeisolering fylldes utrymmena vid renoveringen med frigolit.

Den nya ytterpanelen till östra portarna är något smalare än den äldre. Den är också något grövre sågad än den gamla panelen. Detta har lett till en högre åtgång på färg än om ytan

varit finsågad alternativt hyvlad. Skillnaden bedöms dock i sammanhanget vara så liten att den inte påverkar utseendet i någon nämnvärd utsträckning.

Projektrelaterad information

Använda material vid exteriör renovering:

Trävirke, gran och fur

Fönsterglas 3 mm

Isotrol rostskyddsfärg

Rå linolja

Ottossons linoljefärg, kulör kromoxidgrönt

LA-linoljekitt

Projektrelaterad information

Fastighetsägare: Föreningen Kalklinbanans vänner

Ordförande Föreningen Kalklinbanans vänner: Klaus Jürgen Schmidt

Antikvarisk medverkande: Sörmlands museum, David Hansson

Hantverkare: Axelssons Träprodukter AB, Anders Axelsson, Erik Johansson, Johan Roos

Underkonsult till hantverkare vid nedplockning av portar: Erik Karlsson och Melker Nilsson

Bilagor

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

Bo G Svensson
010-223 43 44

BESLUT

Datum

2017-09-05

Dnr

434-2802-2017

1(3)

Föreningen Kalklinbanans vänner
c/o Klaus-Jürgen Schmidt
Köpmangatan 22 A
633 56 ESKILSTUNA

Beslut om bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer, renovering av fönster och portar på Malmberga f.d. drifts- och servicestation, Västermo socken, Eskilstuna kommun, Södermanlands län

Beslut

Länsstyrelsen beslutar, med stöd av 2 § Förordning (SFS 2010:1121) om bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer, att lämna bidrag till de åtgärder ansökan avser med högst 250 000 kronor inklusive moms vilket utgör högst 53% av den beräknade kulturhistoriskt motiverade kostnaden vilken i detta fall är densamma som totalkostnaden. Föreningens egeninsats för andra arbeten av betydelse för byggnadens nya funktion uppgår till lägst 150 000 kronor inklusive moms.

Kostnad för antikvarisk medverkan kommer att faktureras er men täckas av kompletterande bidrag.

Bidraget belastar kulturmiljöanslaget 7:2, bemyndiganderamen 2017, vård, vård av bebyggelse exteriört.

Villkor

För bidrag gäller följande villkor

- Arbetet ska följas av antikvarisk expert. Kontakta i god tid denna innan arbetena startar.
- Som stöd för arbetenas utförande finns dels PM från rådgivningsbesök av Sörmlands museum, daterat den 4 juli 2016 och dels kostnadsförslag från Axelssons Träprodukter AB, daterade den 5 mars 2017.
- Arbetenas omfattning och val av material, kulörer och arbetsmetoder ska godkännas av antikvarisk expert. Föreslagna åtgärder i museets PM för fönster, dörrar och portar ska i första hand följas.
- Antikvarisk expert har rätt att ge detaljanvisningar. Dessa anvisningar ska följas. Vid större avvikelser från insänd beslutsgrundande handling liksom vid eventuella tvister mm angående genomförandet ska frågan hänskjutas till Länsstyrelsen för avgörande.

Postadress
611 86 NYKÖPING

Besöksadress
Stora torget 13

Telefon
0155-26 40 00 växel

Telefax
0155-26 46 16

E-post
sodermanland@lansstyrelsen.se

Organisationsnr
202100-2262

PlusGiro
35174-2

Bankgiro
5051-8653

Faktureringsadress
FE 98
838 73 FRÖÖN

Internet
www.lansstyrelsen.se/sodermanland

BESLUT

2(3)

Datum

Dnr

2017-09-05

434-2802-2017

- Antikvarisk expert och Länsstyrelsen ska kallas till antikvarisk slutbesiktning när åtgärderna är avslutade.

Avrapportering och bidragsrekvirering

- Antikvarisk expert ska snarast efter slutbesiktning skicka in ett besiktningsintyg till Länsstyrelsen över att åtgärder har utförts i enlighet med detta beslut.
- Antikvarisk expert ska senast sex månader efter avslutade arbeten skicka in en förenklad rapport över utfört arbete till Länsstyrelsen i 2 exemplar i analog form samt 1 i digital form med 1 kopia till Riksantikvarieämbetet och övriga berörda institutioner. Av rapporten ska framgå:
 - Dokumentation av utförda åtgärder, inklusive beskrivning av tillstånd före utbyggnad samt fotodokumentation som redovisar utseende före och efter åtgärder. Dokumentation ska även göras av detaljer som ändras eller tas bort.
 - Utvärdering av resultatet inklusive redovisning av eventuella problem.
- Ni får rekvirera bidraget från länsstyrelsen så snart arbetena har slutförts och slutbesiktats, tidigast i slutet av januari 2018 och senast den 1 oktober 2018. Bidraget rekvireras med till beslutet bifogade rekvisitionsblankett. Till rekvisitionen av bidraget ska fogas dels verifikationer på bidragsgrundande kostnader i bestyrkta kopior, dels intyg från den antikvariska kontrollanten, att arbetena har slutförts och besiktats utan erinran. Bidraget betalas ut till er tidigast två veckor efter att rekvisitionen inkommit till Länsstyrelsen.

Bakgrund av relevans för ärendet

Ni har den 28 april 2017 ansökt om byggnadsvårdsbidrag för ovan nämnda åtgärder.

I slutet av 1996 meddelade PartekNordkalk (bolaget) att kalklinbanan inte längre var lönsam och att den därför skulle tas ur bruk under det kommande året. I samband med att bolaget beslutade att lägga ned linbanan startade en process för att bevara banan. Fråga om att byggnadsminnesförklara kalklinbanan väcktes 1997 med hänvisning bl.a. till att det är världens längsta, i bruk varande, linbana för råvarutransporter.

Därefter har ett omfattande arbete bedrivits för att söka hitta en lösning på ägar- och förvaltningsfrågan gällande kalklinbanan för att möjliggöra ett bevarande. Många olika berörda parter har deltagit i diskussionerna.

Frågan kring de långsiktiga förvaltnings- och finansieringsmöjligheterna för hela bansträckningen har inte kunnat klaras ut. Med anledning av detta beslutade Länsstyrelsen den 27 mars 2013 att avslå frågan om byggnadsminnesförklaring av kalklinbanan mellan Forsby och Köping avseende sträckan i Södermanlands län. Motsvarande beslut avseende sträckan i Västmanlands län fattades av Länsstyrelsen i Västmanlands län.

BESLUT

3(3)

Datum

Dnr

2017-09-05

434-2802-2017

Rivning av kalklinbanan har genomförts för stora delar. Länsstyrelserna i Västmanlands och Södermanlands län har stöttat Föreningen kalklinbanans vänner med bidragsmedel för ett dokumentationsprojekt kring kalklinbanan som nu är slutfört.

Föreningen Kalklinbanans vänner har i september 2017 tagit över ansvaret för Malmbergastationen genom ett särskilt avtal med Nordkalk. En publik verksamhet kommer enligt plan att utvecklas med bl.a. visningsverksamhet och utställningar.

Motiv för beslut

Det är angeläget att byggnaderna renoveras med traditionella material och arbetsmetoder från byggnadernas tillkomsttid.

Länsstyrelsen ser mycket positivt på föreningens ambition att bevara, renovera och utveckla Malmbergastationen till ett besöksmål med en publik verksamhet.

Antikvarisk medverkan

Under hand har meddelats att Sörmlands museum, David Hansson, svarar för antikvarisk medverkan.

Övriga upplysningar

Länsstyrelsen avser att i januari 2018 fatta ett tilläggsbeslut på högst 225 000 kronor inklusive moms under förutsättning att arbetenas omfattning och kostnader motiverar detta. Bidraget kommer att belasta kulturmiljöanslaget 7:2, fria ramen 2018, under förutsättning att medel tillförs Länsstyrelsen via Riksantikvarieämbetet.

För planerade interiöra arbeten bör föreningen uppdra åt Sörmlands museum eller motsvarande kompetens att ta fram ett PM även för dessa arbeten. Översiktlig vägledning ges i museets PM från juli 2017. Det är viktigt att de sammantagna arbetena exteriört och interiört ger en god helhetsverkan där de kulturhistoriska värdena i form av befintliga material och ytskikt behandlas med respekt.

Enligt 23 § Förordning (SFS 2010:1121) om bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer får beslutet inte överklagas. Medlen kan återkallas om beslutets villkor inte uppfyllts.

Ebba Gillbrand

Bo G Svensson

Bilaga

Rekvissionsblankett

Kopia till

Sörmlands museum, Box 314, 611 26 Nyköping